

Historia/7-9/Världskrigens tid

Lektionstips till Begreppafilmen Förintelsen

Förintelsen är ett stort och känsligt ämne som många elever har en god förförståelse kring. Vissa elever kan även vara personligt engagerade genom att ha släktingar eller vänner som är överlevare. Andra elever möter kanske ämnet för första gången på din lektion. Man behöver vara beredd på många frågor och starka känslor. Men känslor väcker ofta engagemang och i detta fall kan det användas till något positivt. Var inte rädd för elevernas känslor som kan uttryckas på olika sätt. Var beredd på att eleverna behöver tid för att bearbeta och diskutera. Ge inga rätt eller fel, men försök att vara uppmärksam på elever som försöker förringa Förintelsens betydelse eller innebörd och prata med dem om varför de tror eller tycker som de gör.

Begreppafilmen om Förintelsen är tänkt som en första introduktion till ämnet. Här nedan följer några tips på hur ni kan arbeta utifrån filmen och de olika funktionerna på Begreppasajten och sedan även efter att eleverna fördjupat sig ytterligare i sina läromedel och/eller med hjälp av andra källor. Räkna inte med att hinna med alla punkter på en lektion!

1. Innan ni tittar: Skapa förförståelse med hjälp av begreppslistan

- Vad tror eleverna att filmen kommer att handla om?
- Några ord som de känner igen sedan tidigare?
- Stöter de på några obehagliga begrepp? Vilka känslor väcker dessa?

2. Titta på filmen

- Titta tillsammans på filmen eller låt eleverna titta individuellt med hörlurar.
- Låt elever med annat modersmål än svenska lyssna och/eller läsa undertexter på språken med hjälp av språkväxlaren.

3. Repetera filmens innehåll med hjälp av begreppslistan

Förslag:

- Skriv upp begreppen på tavlan, diskutera ordens innebörd och repetera tillsammans.
- Låt eleverna träna på att förklara begreppen med egna ord.
- Låt eleverna turas om att förhöra varandra på orden.

4. Quiz

Låt eleverna besvara quizet i par, eller var för sig.

5. Fördjupning

Låt eleverna fördjupa sig i ämnet i sitt eget läromedel via fliken Fördjupning (under videospelaren). Eleverna kan också fördjupa sig ytterligare genom lärportalen [Eternal echoes](#) och där se på och arbeta med vittnesmål från överlevanden från Förintelsen. Myndigheten [Forum för levande historia](#) har också mycket material.

6. Diskussionsfrågor efter fördjupning

Låt eleverna diskutera följande frågor i mindre grupper. Välj en eller flera beroende på vad eleverna har fördjupat sig i:

Vittnesmål

- a) Många av de som överlevde Förintelsen har berättat om vad de var med om för att sprida kunskaper om hatbrott och för att förhindra att det sker igen. Men snart har

vittnesmålen tystnat, de yngsta som överlevde är idag kring 85-90 år. Hur ska minnet av Förintelsen fortsätta att bli ihågkommet när de sista av Förintelsens vittnen inte längre finns kvar hos oss? Vad tror ni krävs för att motarbeta de onda krafterna i samhället som menar att Förintelsen inte har hänt?

Gruppträck

- b) Många av de som deltog i att förfölja eller döda judar gjorde det för att de inte vågade stå emot massan, inte för att de hatade judar. Det finns inga bevis på att man bestraffades om man vägrade utföra ett uppdrag att döda eller förfölja judar. Att göra något mot sin vilja för att man inte vågar stå emot andra kallas för gruppträck. Känner ni till några andra situationer där gruppträck har varit en orsak till att någon eller några har agerat mot deras egentliga vilja? Vad hade någon eller några kunnat göra för att förhindra det som hände?

Civilkurage

- c) Vad betyder ordet civilkurage? Vilka exempel finns det i Begreppafilmen på det?
- d) Det finns många anledningar till varför nazisterna kunde genomföra Förintelsen. En viktig orsak var att det fanns många som visste att folkmordet pågick, men som faktiskt inte sa ifrån. Fortfarande idag sker det folkmord på grund av majoritetens tystnad. Men det finns ett vapen - yttrandefriheten, som vi behöver använda oss av för att hatbrott och förföljelser inte ska ske. Säger du ifrån när du hör någon tala illa om andra folkgrupper? Varför/varför inte?
- e) Även om många inte sa ifrån så fanns det också många människor som hjälpte judar. Raoul Wallenberg var en av dem, men även mindre kända personer hjälpte judar, precis som Begreppafilmen tar upp. Många gånger handlade det om en uppoffring och att, trots en rädsla för att själv råka illa ut, göra det enda rätta. Vad skulle du kunna offra för att hjälpa en annan människa i en nödsituation? Vad skulle du inte vara beredd att offra?

Andra folkmord

- f) Förintelsen är unik i sitt slag, aldrig har så många människor dödats på grund av sitt ursprung på ett så systematiskt och industriellt sätt. Däremot har det inträffat andra folkmord i historien och även i nutiden.

Känner ni till några andra folkmord? Vilka människor är det som mördats i dessa folkmord? Finns det någon/några som har kunnat/kan förhindra att detta skedde/sker?

Lyft sedan frågorna i helklass och låt varje grupp få presentera vad de kommit fram till på en fråga var.

7. Utvärdering

Avsluta lektionen med att diskutera i helklass eller i mindre grupper:

- Vilka är de viktigaste begreppen som vi behöver kunna för att förstå vad det här avsnittet handlar om? Skriv upp orden på tavlan.
- Vad har ni lärt er idag? Något som var svårt att förstå?

Vad tyckte du om denna lektionsplanering?

Lämna gärna dina synpunkter genom att besvara några korta frågor här: [enkät](#)